WIKIPEDIA

Yvy

Yvy

Yvy (ojeikuaáva avei téra **yvóra** rupi, elinikañe’ẽme: **Γαῖα** *Gaia*, térã lasioñe’ẽme: **Tellus**, **Terra**), niko ha’e mbyjajere mbohapyha Kuarahy guive ojeréva hese hi’arévo peteĩ ro’y. Ha’e avei mbyjajere hypy’ũvéva Kuarahy Mbyjajeretýpe ha peteĩvéva ojeikuaáva ipype oĩha tekove. Ymaguare arandu ojuhu va'ekue mokõichagua tete ojehecháva yvaga guasúpe: mbyjakuéra, ñaimo'ãva oĩha peteĩ tendápente, ha mbyjakuéra. Ojere avei kuarahy rehe, Mekúrio, Mbyja Ko'ẽ, Márte, Húpiter, Satúyno ha Uráno. Ymave oikeva'ekue ko atýpe Plutõ, ha ága katu ojehechakuaa ndaha'eiha petei yvagakundahára (planeta). Oikove hekópe umi ñambo heróva'ekue tenondeve.

Téra

Héra ou ypy-tupi-guarani (*proto-tupí-guaraní*) ñe’ẽ ***ɨpʷɨ***.
Upéi oiko chugui avañe’ẽ *yvy*, tupinamba *yby*, ayvu *ywy*, munduruku *ipi* ha heta ambue. Ha *yvy*-gui osẽ heta ambue ñe’ẽ, ha’éva *yvytu*, *yvy’a*, *yvypóra*, *yvyty*, *yvytĩ* ha hetave.